

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 73.

V Ljubljani, v četrtek 1. aprila 1886.

Letnik XIV.

Govor g. posl. Pfeiferja

v budgetni debati v državnem zboru dné 27. marca t. l.

Slavni zbor! Lanskega leta sem predložil peticijo in povedal, kako slabe so državne ceste na Dolenjskem, razložil sem slavni zbornici zapreke pri prometu na Karlovski pa tudi Zagrebški državni cesti, da se odvrne najbolj kričeči nedostatek.

Da ima slavna zbornica podobo težavnega prometa, povdarjam le to, da so na teh cestah strmine od 25—26 odstotkov, za tovarne vozove je treba tukaj semtertje priprege, voznina je zaradi tega veliko dražja, kmetijske in druge pridelke je težko v denar spraviti, dostikrat je celo nemogoče, posebno po zimi, kedar so strme proge ledene, toraj za vožnjo nevarne.

Marsikteri tovarni voz, še celo lahki voz se je po strmi rebri prekopicnil v prepad, potegnil s sabo voznika in konja. Na teh krajih nesreče so v spomin kamni ali table, da se samotni popotnik, ki prisopiha po teh strminah na kviško, ne more znebiti bridkega čuvstva ter občuduje iznajdljive ljudi pretečenega stoletja, kako so izpeljali po teh visočinah, v katerih se človeku v glavi zvrti, ceste, dandanes bi semkaj dospeli le po dragi železni žici (Drahtseilbahn).

Neumestno napravljene državne ceste in tudi to, da imajo sosedne dežele železnice, katerih Dolenjska dosihmal nima, odrinile so ta del dežele od velicega prometa in mu odkazale bolj tesne meje, ker točke na modernih žilah prometa (postaje na železnici) se dajo doseči le po večdnevni vožnji, bodisi proti Karlovcu, Zidanem mostu, Sevnici ali proti Krško-Videm, ta poslednja mer je sedaj najbolj priprava za promet velikemu delu Dolenjskega, posebno pa za Rudolfovo, ki je glavna točka za promet in kupčijo na Dolenjskem.

Vozi se ta po Zagrebški državni cesti, ki pa ima med Rudolfovom in Šent-Jernejem nenavadne strmine, te odstraniti si prizadeva spredaj omenjena peticija, da bi odpravili ekonomsko hiranje temu delu naše dežele, ki je po svoji zemlji najrodovitnejši in najbolj zmožen razvitka. Marljivo prebivalstvo Dolenjskega, ki ni deležno blagra modernih občil, zahteva pred vsem, da se napravijo pripravna pota in moderna sredstva za promet, kajti to je neizogibljivo in nepogojno potrebno, da se povzdigne narodno blagostanje, vlada in narodno zastopstvo ste pred vsem dolžni to pospeševati, zato se bodem jaz in z mano vsi zastopniki Kranjskega prizadevali, da najkrepkejšo podpiramo Dolenjske občine — o gradnji železnice po Dolenjskem bodem govoril pri poglavji 33, ker tje spada — toraj pa pri posvetovanji tega poglavja (gradnja cest) zopet sprožim to zadevo zaradi ceste, kakor sem jo lani omenil; slavni zbor je to blagovoljno sprejel, ker jo je odsek, ki se je o nji posvetoval, priporočal slavni vladi, da se na-njo ozira.

Vlada je ukazala tehniška pozvedovanja, to in dotične prevdarke stroškov so izdelali zemljomerci c. kr. okrajnega glavarstva v Rudolfovom in so jih napotili deželni vladi, potem takem je načrt, da se prelože strme proge, ki poglavitno zavirajo promet na Zagrebški državni cesti, že sprejet.

Ker je tehniški operat, kterega sem že videl med zadnjo sesijo kranjskega deželnega zbora, bržkone že pri preskušnji pri slavnemu ministerstvu notranjih poslov, prosim toraj slavno vlado, da

to zadevo brž ko brž v roke vzame, da se cesta hitro kakor mogoče preloži.

Toraj stavim naslednjo resolucijo, priporočevaje jo slavni zbornici, da jo sprejme: „Slavni zbor naj sklene: Cesarska vlada naj se naprosi, da se ozira na preložitve strme proge na državni cesti med Rudolfovom in Šent-Jernejem in naj dá cesto preložiti po predloženih tehniških operatih.“

Govor g. posl. Šukljeja

v budgetni debati v državnem zboru dné 27. marca t. l.

Slavna gospoda! Prijaznost mojih tovarišev mi je izročila častni nalog, da spregovorim občno besedo v predstoječi debati. Težavnega mojega naloga se dobro zavedam, stvar je že taka sama po sebi, da se vsa debata pri tem naslovu za državni proračun suče le o nadrobnih strokovnih vprašanjih, ali pa se bode mogla dotikati političke uprave te ali druge kronovine. Da se more o tem soditi, je neogibljivo treba poznati vse dotične razmere.

Nadejam se tedaj, da ne najdem nasprotja pri mojih tovariših, ki so me imenovali občnega (splošnega) govornika, ako ostanem le pri tem, da spregovorim o politički upravi moje ožje domovine Kranjske. Imam za to toliko več povoda, ker je v zadnji seji odlični govornik nasprotne stranke grajal in kakor sem jaz do dobrega preričan, po krivici obsojeval političko upravo kranjske dežele. (Prav dobro! na desnici.)

Nikakor ne prikrivam, da od kraja nisem mislil oglasiti se za besedo pri tem naslovu. Izvabilo me je na to očitjanje gospoda poslanca Tomaščuka in priznati moram, da to očitjanje od nekdanjega prav lahko razumem in mi ne dohaja prav nič nepričakovano. Toliko neresničnega se je že v poslednjem času o položaji in razmerah na Kranjskem raztrosilo, da se poslednjič prav nič ne moremo čuditi, ako te basni in pravljice odmevajo tudi po teh prostorih. Da, nahajajo se prav resni ljudje, ki mislijo, da pod Taaffejevo vlado preoblađa na Kranjskem taka samovoljuost, kakor v kakšni zamorski državi ob Čadskem jezeru, in prav resni ljudje mislijo, da sedanji deželni predsednik na Kranjskem je pravi Herod, ki na družega ne misli, ki noč in dan tuhta, kako bi milovanja vredne Nemce na Kranjskem davil, kakor pravi Herod betlehemske otroke. Vprašajmo se vendar: Ali je to v resnici tako? Ali je Nemštvo na Kranjskem pod sedanjo vlado in pod političko upravo deželnega predsednika res tako stiskano, da v politički kot potisnjeno? Ako je to resnično, imajo gospodje prav ako to očitajo; ako pa to ni tako, ako je politička uprava te kronovine tudi z ozirom na nemško manjšino zmirom na strogo postavnem stališči, potem pa so ti vznemirjalni klici, ki krožijo po svetu, le živ dokaz, kako lažnjivi so tisti, ki jih izumé, kako lahkoverni so tisti politiki, kateri jih, ne da bi preskusili, imajo za golo resnico.

Ktero je, kratko rečeno, najvažniše očitjanje, katero vzdiguje častna opozicija v nje strankarskih glasilih in tukaj v parlamentu zoper političko upravo Kranjske. Mislim da pravo zadenem, ako to povzamem na tri točke: prva je razmera Ljubljanskih mestnih šol, druga: postopanje političke uprave do onega sklepa kranjske hranilnice, na kterega je bil poslednji opozorjen slavni zbor, tretja: odnašaji načelnika političke uprave do uradnikov in profesorjev nemške narodnosti, pred vsem pa tisti odlok, ako se ne motim

7. aprila 1885, s kterim je zadnjič gospod poslanec Tomaščuk znal hrup prav v ceno napraviti. Nastane pa vprašanje, kaj je pri tem ali onem resničnega?

Kar se mestnih šol tiče, se je že lansko leto slavni zbor pečal s to zadevo. Toraj je bil odličen parlamentarec, spoštovani gospod za kupčijsko zbornico v Hebu, ki je razžaljen v svojem narodnem čuvstvu z vso močjo povdarjal in konstatoval, da ni v glavnem mestu Kranjskega, tem zadnjem konci „nemške dežele“, da govorim s Seumeom ni jedne nemške ljudske šole več. No, jaz mislim, da gospod poslanec, ki je to izrekel, ni bil dobro podučen ter zajemal iz kalnih virov, sicer bi bil moral pridejati dvoje malenkosti, da do septembra 1885 v Ljubljani ni bilo ne zgolj nemških, a tudi ne zgolj slovenskih šol, ker je bilo podučevanje utrakvistično, in sicer tako, da so v najspodnjih razredih začeli s slovenskim jezikom, v večih razredih pa je bil nemški jezik učni jezik mesto slovenskega, in zvedeti bi bil mogel drugi in navesti glavno stvar, da se ta jezikovna osnova Ljubljanskih mestnih šol naslanja na sklep, kterega je vzročila l. 1878 nemška večina občinskega sveta in isto tako nemška večina tedanjega deželnega šolskega sveta potrdila.

To, gospoda moja, je taktika, o kateri se moramo mi večkrat pritožiti. Te naredbe nismo mi izuhtali, a obrnjena je bila zoper nas, obstala je, kljub našim pritožbam, kljub našim protestom, imela je le namen, pripravljati slovensko šolsko mladež glavnega mesta Ljubljanskega za naročje matere Germanije, no, sedaj pa se pride z nedolžno - priprostim licem pred svet, dolži se politična uprava Kranjskega, dolži se deželni šolski svet in mestno zastopstvo, trdi se, da vsi ti činitelji s to napravo ne nameravajo družega, nego tlačiti nemštvo na Kranjskem.

Druga zadeva, ki se tukaj na dan spravlja, je sklep kranjske hranilnice in obnašanje vlade do tiste. Tukaj je poslanec za Radovice — nikakor se ne čudim, da je ravno poslanec iz Bukovine prišel do tega, da govori o kranjskih zadevah, ki so mu brž ko ne manj znane (Pač res! na desni), trdi namreč, da je bilo to sklenjeno 29. maja 1884 in zanikaven odgovor na to je prišel še le 15. januarja 1885. On je dalje izpeljal, da tudi ministerski rekurs, vložen zoper razsodbo kranjske deželne vlade meseca februarja 1885 dosihmal še ni bil rešen, in iz tega so sklepali, da je deželna vlada kriva, da se stvar zatezuje in odlašja, iz tega se pokaže sovražljivost deželne vlade do nemštva na Kranjskem.

Dovolite mi, gospoda moja, da tukaj skušam popraviti nazore spoštovanega gospoda poslanca dr. Tomaščuka. Stvar mi je popolno znana, temveč ker sem tačas bil na Kranjskem, sedel v deželnem šolskem svetu, ko se je obravnavalo o tej stvari, bil sem tačas v kranjskem deželnem zboru, kjer se je v tej stvari stavila interpelacija in se je obširno na njo odgovorilo, tedaj sem mogel stvar prav objektivno presojevati.

Hranilnica je 29. maja 1884 sklenila iz založnine ustanoviti štirirazredno nemško šolo. Da, gospoda, povedati Vam moram, da je to razburilo vso deželo in da se ta, kteremu so razmere na Kranjskem znane, ni čudil nad to razburjenostjo.

Ločiti hočem to popolnoma od narodnih nagibov. Tudi omenim mimogredé, da je to tudi nekaj posebnega, da je večina vložnikov v kranjsko hranilnico Slovencev, najmanj 98 odstotkov. Ti vložniki so med Slovenci na daljeko in široko razprostrti,

kranjska hranilnica je tista nabiralnica, kamor se stekajo prihranjeni vinarji našega kmetijskega prebivalstva, naših hlapcev in dekel, a anomalija (brezpravičnost) vlada, da razpolaga z bogatimi sredstvi tega društva nekako štirideset gospodov, kateri se namestujejo, kolikor je meni znano, po zaupnem poklicanju (kooptaciji). Mimogredé le opomnim, da to razmerje zahteva nujne preuredbe po postavedajavnem potu. Govoriti pa o političnih nagibih nočem, postaviti se hočem le na trezno, praktično stališče vložnika, kateremu gré v prvi vrsti za to...

Oglasi se predsednik, ter pravi, da stvar, o kateri govori, ne spada k naslovu, o katerem se obravnava. Prosim, naj se gosp. poslanec vrne k predmetu.

Poslanec Šuklje nadaljuje: Uklanjam se ukazu gosp. predsednika, a opomniti moram, da se stvar najozkeje stiče s politično upravo Kranjske, ker so iz tega kovali napade zoper politično upravo in prosim gospoda predsednika, da bi smel to nadaljevati.

(Konec prih.)

Brezverska predrznost.

(Konec.)

In kaj pravi naše ministerstvo za bogočastje in nauk, praša omenjeni list dalje, k takemu vseučiliškemu rektorju, kateri dvomi nad tem: kaj je katoliško? Do zdaj čisto nič ne. Je li pa gospodu dr. Gautsch-u v resnici vse jedno, kake pojme kak vseučiliški profesor o katoliški veri ima, posebno pa še vseučiliški rektor? Tega nam ni mogoče verjeti. G. naučni minister je bil popred ravnatelj tistega zavoda, iz katerega dika avstrijske družbe izhaja. V Terezijanišću imajo drugačne pojme o katoliški veri, saj drugačne morajo tudi imeti, kakor jih je dr. Thaner v tirolskem deželnem zboru izrazil. Če pa je temu tako, zakaj se za Insbruk drugačna vednost dovoljuje, kakor za Terezijanišče? In kje so tirolski poslanci, kako dolgo bodo še trpeli, da ves svet o vseučiliškem škandalu v Insbruku govori in piše?

Mi vendar mislimo, pravi imenovani list k sklepu, da je že veliko časa zamujenega, da je tirolsko ljudstvo že dovolj razburjeno zaradi njegovih napadov, kateri so se na vero zgodili. Mi tudi mislimo, da je dijaška demonstracija zadostno pokazala, kak naraščaj si Tirolska vzgoja pod takimi nadami svoje akademične mladine. Ali naj se še v prihodnje tako godi, ali naj se pa s takim molčanjem celó potrdi, da naše naučno ministerstvo zastran katoliške vere na istem stališču stoji, kakor g. rektor dr. Thaner?

Možate besede so to, prav iz srea so nam vzete in prav potrebno se nam je zdelo, da jih tudi naši čitatelji izvedó. Daleč, da, silno daleč jo je dandanašnja veda brez pravega stalnega vodila zavozila in prav ima omenjeni list, ko pravi, da bi g. dr. Thaner bolj za kako židovsko rabinarsko semenišče pripraven biti utegnil, kakor pa za rektorja Insbruskega vseučilišča, ker praša: „Kaj je prav za prav katoliško?“ Tam bi zamogel svoje nazore bolj razširjati, a na svojem sedanjem prostoru bi tega poskušati nikakor ne smel. Mi se pa tej nesramni izjavi tega visokoučenega moža, dr. Thanerja, poznajoči naperjanja in napore sedanje takozvane vede in znanstva, čisto nič ne čudimo. Takih zastopnikov novodobne vsevednosti je več, v veliko zadostenje pa nam je, da tako izboren njen zastopnik, vodja visokih šol, ki mora vendar kaj vedeti, sicer nehoté in brez premislika spozná, da vsega ne vé. Brez premislika pravimo, zakaj, ko bi bil g. dr. Thaner le količkaj pomislil, bi nikdar se tolikanj ponižal ne bil, da bi bil sam spoznal, da tega ne vé, kar bi v svoji tako visoki stopinji vedeti moral in je kot otrok tudi čutil in vedel: kaj je katoliško. On tega več ne vé in ž njim vred tudi mnogi drugi več ne vedó, katerim pa je žalibog naša mladina v poduk in vzgojo izročena; oni tega več ne vedó, kar so nekdanj vedeli in kar zdaj še otroci vedó in bi vsaj vedeti morali. Kaj je katoliško? Ali se zamore več ironija, več zasmeh verskega prepričanja in čutil tistih misliti, med katerimi živé in katerih otroke imajo vzgojevati. Vsekako pomenljive bodo te besede za tistega, kdor bode zgodovino sedanjega veka pisal in moral se bode na-nje ozirati, kdor bode hotel sedanje zmešnjave prav opisati. Mi radi verujemo, da g. rektor dr. Thaner, in ž njim vred mnogi drugi, več ne vedó: kaj je katoliško. Kako bodo tudi vedeli? Njihovo življenje že zdavnej nič

več katoliškega nima na sebi. V svoji dozdevni visokosti so že zdavnej vse verske čutila zamorili v sebi, katoliški cerkvi se odtujili in tavajo za vešo svoje zaslepljene pameti in spridene volje. Ali se je čuditi potem, da v svoji besnosti in svojem zaslepljenju vsako priliko porabljaajo v to, da mahajo po tem, kar ne poznajo, po tej in oni pravici sv. vere? Najbolj žalostno pa je to, da se to godi pod krinko vede in znanstva od mnogih strani. Naravoslovje, zgodovina in tako zvana klasična literatura novošegnih grudomoljnih pisateljev obrača se v to, da se verski dvomi vsajajo v srce in kdo bi se potem še zavzel, da se toliko sedanje mladine od vsega verskega in nramnega prepričanja odtujuje in sicer po teh, ki bi imeli ne le za znanstvo, ampak tudi za zgojo njeno skrbeti.

Lahko bi tukaj osebe imenovali, ktere imamo v mislih, zraven mnogih dobrih in vestnih učnikov, ki se zavedajo svojega vzvišenega poklica in so velika dobrota naši mladini, a to opustimo za zdaj, ker nam ne gré za osebe, ampak za stvar in samo za to, naravnost pa povemo, da se nam nerazumljivo zdí, kako je mogoče, da se dandanes taki zastopniki in razširjevalci omike nahajajo med nami, kateri verskega čutila in prepričanja sebi izročene mladine ne poznajo in da so v vednem protislovju ž njo v tako občutljivi zadevi. Pri nekdanjih poganih, Grkih in Rimljanih, bi taki brezverski vzgojevalci bili nemogoči in toraj tudi mi zahtevamo, zahtevati moramo, da naši učniki in profesorji to vedó: kaj je katoliško in se po tem tudi ravnaajo, ker katoliški je naš narod, katoliška je pa tudi njim izročena mladina. Nevednih Thanerjev mi rabiti ne moremo in da se naše opravičene zahteve enkrat vresničijo, zato se bodemo vedno vseh postavnih pripomočkov posluževali in ne bodemo mirovali, dokler naše ljudstvo in zastopniki njegovi do prepričanja ne pridejo in tudi na to delajo, da bodo taki in enaki hinavski modrijani, ki iz raznih vzrokov v svojem zaslepljenju še skrivaj rijejo in najdražjo blagino našega naroda spodkopujejo, pri nas v prihodnjič nemogoči.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. aprila.

Notranje dežele.

Kmetški shod nemško-avstrijskih kmetov na Dunaji sprejel je dva predlagana mu programa: kmetijskega in političnega. Politični program teh ljudi predlaga, da naj bi se napravila v Avstriji kmetška samostojna politična stranka, ki naj bi se v prvi vrsti le za kmetijske koristi poganjala, za kar se sedaj tako malo poslancev zmeni. V vsaki deželi naj bi se osnovalo lastno kmetijsko društvo, katero bi bilo sestavljeno iz skrajnih in krajevnih podružnic. Le-te naj bi skrbale za ustanovo kmetijskih zbornic. Zastopniki kmetijstva naj bodo nadalje le kmetški posestniki sami. Dalje politični program tega shoda tudi še obsega zahtevanje v prvi vrsti direktno volilno pravico za vsakega državljana; nemščino za državni jezik; razoroženje stalne vojske ob mirnem času, oziroma napravo srednje-evropejske državne zveze, ki bi bila porok za ohranjenje notranjega miru (in znabiti še kaj za nameček, kar se vresničilo ne bode), državni stroški in dolžnosti naj se enakomerno razdelé med to in onostran Litave. Število uradnikov naj se zdatno zmanjša posebno v političnih uradih. Narodno-gospodarski program tega kmetškega shoda pa obsega 26 točk, katerih nekatere bi tudi naši kmetje brez premislika podpisali. Avstrijski nemški kmetje zahtevajo preosnovo stališča, na katerem se sedaj kmetška posestva nahajajo: servitutne pravice naj se odpravijo potom cenega odkupa; odiruška prekupčija s kmetškimi domovi naj se prepové; fidejkomisi naj se odpravijo; napravi naj se domovinska pravica z določenim „minimom“ (najmanjša mera posestva), ki ni eksekuciji podvržen; zavarovanje naj se podržavi; na ogerske pridelke naj se naloži primerna varstvena carina, da ne bodo naši škode trpeli; osnuje naj se nemška ali celó srednje-evropska carinska zveza proti prekomorski vpeljavi inostranskih pridelkov; užitnina na živé naj se odpravi; šolska postava naj se v vsaki deželi vrvná po dotičnih potrebah; vpelje naj se ceneja sol za živino; mladenči naj služijo le po dve leti pri vojaki in kjer je edini sin na domu, naj se oprosti. Zemljiške hipoteke (posestva) naj prevzame država; denarstvo naj se ravno tako podržavi; c. k. avstro-ogrska nacionalna banka naj se razpusti; napravi naj se pa državna banka; obresti od državnih dolgov naj se znižajo; deficit v državnem gospodarstvu

naj pokrijejo vsako leto milijonarji s posojili, ktera se jim ne bodo niti obrestovala niti vrnila; zemljišni in hišni davek naj se znižata, ter naj se progresivna dohodnina vpelje na podlagi razredov. Obrtniška sloboda naj se še bolj omeji in se spričevalo sposobnosti zahteva tudi od bodočih krémarjev (če bodo menda vino znali krščevati ali kali?) Kdor pravice išče pri gosposki, naj nima za to nikakih stroškov; notarji naj se odpravijo in razsodbe móž naj se vpeljejo; hudourniki naj se povsod obzidajo na kulturno polje pa voda napeljava ali pa odpeljava, kakor je že potreba in vse to z državno pripomočjo. — Res veliko h krati! Naj bi se le saj to spolnilo, kar je mogoče.

Da je rektor magnificus na univerzi Inomoški, **dr. Thaner**, s svojim jako čudnim in bedastim vprašanjem, kaj je katoliško? žalil vse katoliško akademsko občinstvo, je gotovo. Možu je menda to že žal, in skuša po drugi strani zopet popraviti, kar je po eni strani skazil. Izdal je namreč sledeči odlok: „V poslednjem času se je večkrat prigodilo, da so veliko šolci svoje prepire deloma z orožjem v roki, deloma s pisavanjem po časnikih po svoje reševali. Prvo je nepostavno, drugo pa nespodobno in akademičnega državljana povsem nevredno. Senat smatra si za svojo dolžnost, vseučilišnike opominjati, da se v bodoče za poravnavo svojih prepiróv le toliko sredstev poslužujejo, kakor jih akademiške postave določujejo in naj bodo prepričani, da se zadostenje ne bo nikomur odreklo.“ To je toraj mala kapljica v morje velikanskega razžalenja katoliškega prepričanja, ki ga je dr. Thaner letos zakrivil. Da droboj obsoja, mu nalaga že njegova dolžnost kot „rektor magnificus“; lepše bi bilo od njega, če bi móž sam dal odgovor na svoje neslano in abotno vprašanje: kaj je katoliško, kar bi mu lahko vsak otrok povedal, ki je imel le katekizem v roki.

Medsebojnega bratskega boja na Hrvaškem še ne bo konca, kajti iz novega se je vnel med banovim prijateljem poslancem Crnkovičem in grofom Janko Draškovičem. Grof Draškovič ima namreč denar, s katerim je začel izdajati nov nemški list v Zagrebu „Agramer Tagblatt“, od katerega je že mnogo števil izšlo. Ena poslednjih prinesla je v podlistku karikaturó (pokveko) Crnkovičevo z ne posebno laskavimi besedami, kjer se je Crnkoviču očitalo marsikaj celó nepoštenega. Crnkovič je o tem zvedel, če ni celó sam čital, in se je čutil prizadetega. Takoj je poslal k grofu svoje priče, po katerih je tirjal od njega, naj mu sporoči, če je grof tudi moralno odgovoren za vsebino podlistka v „Agramer Tagblattu“, ker si misli Crnkovič zadostenja iskati. Kako mu je in ali mu je grof na to sploh kaj odgovoril, nam do sedaj še ni znano, pač pa lahko povemo, da se ves Zagreb zanima za ta najnovejši škandal na Hrvaškem, ker vživati oba vdeleženca, kakor se nam zatrjuje, najvišje spoštovanje. Pri obeh hvalijo ljudje, ki jih poznajo, izredno odločnost. Kar grof Draškovič kedaj kaj obljubi, ostane móž-beseđa, Crnkovič je pa tudi móž, ki se ne dá samovoljno šaliti in odločno tirja zadostenja. Kaj bo iz tega, smo radovedni.

Črna vojska vendarle ne bo tako grozna videti, kakor bi si jo človek filolog iz besede same predstavljal ali pa iz tega odnošaja, da bode namreč v lastni obleki vojno službo opravljala. Ne, iz vsega tega ne bo nič. Črna vojska bo ravno tako vojaško obleko dobila, kakor jo imajo drugi, ki so v cesarski službi; Madjari so prvi prišli do tega, da tudi v črni vojski velja še vedno izrek, da „suknja gospoda dela“. Zato so pa sprejeli dotični paragraf med postavo, da na daleč vidljiva znamenja kakor so bili za to nameravani trobojni trakovi, odpadejo in črna vojska vojaško obleko dobi. Ako se je to na Ogorskem sprejelo, se pač ni bati, da bi se pri nas opustilo! Le pomisliti je treba, kako bi bilo to v vojnem času nerodno, ker bi se člani črne vojske prav nič ne razločili od družih, ki niso črnovojeji pač pa lahko sovražniki ogleduhi, ki bi ravno taka očitna znamenja nosili. Vso vojaško obleko si je pa že težje dobiti, kakor pa le kak trak, katerih je po vseh kotih zadosti. Pa tudi vojaška zavest se bo pri črnovojejih zdatno dvignila, če se bodo videli v vojaški, kakor pa v navadni svoji obleki. Res bo to zopet nekaj več denarja stalo, toda če hočemo imeti črno vojsko imejmo jo, kakor se to spodobi, za pravega vojaka, ne pa za — spaka!

Vnanje države.

O **Bolgariji** oglasilo se je tudi Katkovo glasilo „Mosk. Véd.“, ki je do sedaj o tem vprašanju skoraj redno molčalo. Kar ta list o bolgarskem knezu piše, je že bolj resnici, kakor pa kakemu ugibanju podobno. List naravnost pravi, da bolgarsko-turškega vprašanja evropska diplomacija ne bo rešila, kar ima tudi popolnoma prav. Koliko se je že Evropa prizadala, da bi bila vse homatije, kar se jih je do danes tam doli zgodilo, že takoj v svojem začetku zatrla, pa so bili vsi njeni naporí prav bob v steno. Prav tako se bo sedaj tudi zgodilo; Evropa se bo vpirala in vpirala, sedaj temu, sedaj onemu predlogu, konečno bode pa čez noč zopet primerljaj vse razburil, kakor je to storil lansko leto oni prigodek meseca novembra, ter bo vse v pravi red spravil. Evropa si prizadeva ruski vpliv na Balkanu zatreti, dosegla je pa ravno nasprotno; kajti Jugoslovani so nam sedaj bolj naklonjeni, kakor kedaj poprej. Bol-

gari sami so se izjavili praznovajoč obletnico svetostefanskega miru, da se imajo za vse le Rusiji zahvaliti in da se ne bodo nikdar od nje odstranili. Edini Battenberg je še, ki se nam vpira in spletke proti nam kuje, toda tudi ta se bo prepričal, da turška prijaznost ne odvaga našega prijateljstva. Kar bode pa dosegel, bode pa to, da se mu zná prestol spodmakniti.

V nemškem državnem zboru je bilo drugo branje postave o socialistih. Minister Puttkammer je zavrzel vse popravke (amendements), nasvetovane od raznih strani. Kdor sedaj postavu odvrta, nakopava si veliko odgovornost. Belgija se sedaj bojuje za mir vse Evrope. Vsled neomejene tiskovne svobode je nastalo v Belgiji časopisje, ki brezsravno hujska zoper posestnike, njih delo je „Catehisme du peuple“, ki zaznamuje s peklensko zlobo posestnike, kakor gospodarje, katerih otroci se izročajo bogatinom v zlorabo (prostitutijo) in v lopove. Ko bi bila Belgija imela zoper to varstvo v postavi, bi ne bilo prišlo do izgrediv, kakor v Charleroi. Ali hočemo na Nemškem odpraviti še edino varstvo. Mojstri delavcev, ki so delo odpovedali, so gotovo zvesti sinovi cerkve (Na desnici se ugovarja.), a cerkev je preslaba.“ Minister je nadalje rekel, da mu je cesar naravnost naročil, naj pove državnemu zboru, da mu nobena stvar ne napravlja večih bridkost in grenkih prevar, kakor videti, da ga narod pri naredbah za notranji mir na cedilu pušča. Windthorst je odgovoril, ali je bilo treba posvečeno osebo cesarjevo tako v debato spraviti? Poglavitna stvar je, da se delavcem stanje zboljša. V Belgiji se to godi, ker je toliko časa vladalo framonstvo. Windthorst je rekel, zakaj da ni minister govoril o zvezi belgijskih izgrediv z nemškimi social-demokrati. Minister Puttkammer je rekel, da si vlada prizadeva stanje delavcev zboljšati, fakične zveze med belgijskimi in nemškimi socialisti pa ni, pač pa duševna. — Minister je zahteval od social-demokratov, naj sedaj povedó, kaj mislijo in kaj hočejo?

Po najnovejših telegramih soditi, se je v Belgiji anarhistični vihar polegel, ne da bi bil tudi drugod po Evropi kaj škode naredil. To je vsekako znamenje, da narod sam ni še nezadovoljen in tudi delavci ne; pač pa, da so bili zapeljani po brezvestnih hujskačih, framonjskih apostelnih, kateri bi na vsak način radi revolucijo napravili. Ko bi bil narod sam nezadovoljen, bi se pač ne bil dal vgnati od peščice belgijskih vojakov in mestjanskih stražnikov. Najeti in podšuntani delavci so pa takoj sprevideli, da bi bilo neumno svojo kožo za druge na prodaj nositi in so odjenjali, in to je dokaz, da jim ni bilo sile. In res jim ni sile. Zaslužek imajo belgijski premogarski delavci še boljši, kakor pa francoski. Povprečno zaslužijo po 4 franke na dan, če jim še žene in otroci pomagajo, pa še več. Najmanjši zaslužek imajo oni delavci okoli Lütticha, ki si le po 3 franke in 50 ali 75 centimov zaslužijo, kar je pa kljub temu še vedno po 1 gld. 40 kr. našega denarja in s tako svoto delavska družina že živi. Hujskači so bili, ki so delavce dvignili, da bi lahko še več zaslužili, če bi le hoteli. Kdo bi se le branil večega zaslužka, posebno če je že tako gotov, kakor so ga anarhisti delavcem za nekoliko ropota obetali. Žalibog, da so jim šli na limance in se bodo sedaj po ječah pokorili, kateri niso te svoje nepremišljenosti že znabiti z življenjem plačali ali pa z zdravimi udi. Vlada bi pač dobro storila, ko bi kolovodje, ako ji v pest pridejo, pokorila strogo po postavi, ne pa po novošegni humaniteti.

Francoskim prekucuhom je kar kri zavrela, ko so jim došle prve novice o belgijskih neredih. Takoj jih je stopilo 120 skupaj samo v Parizu in so sklenili javno nabiranje denarja za podporo anarhistov in kujačih se delavcev po Belgiji. Da je tako postopanje ravno toliko vredno, kakor revolucija sama, je vendar očitno in vendar ni policija sklepa prepovedala. Ali francoska vlada res ne vidi lunte, ktera v rokah anarhizma že več časa tli, čakajoč, da pride čas, ko se bode vtaknila v sod smodnika, kateri bo skupno Evropo pretresel. Može rudečkarji nadjati so se tega trenutka sicer, pa jih je vendar-le še goljufalo, ker je belgijskim prekucuhom premalo sape zmanjkalo. Dolgo se pa kljub temu vendar ni treba z ognjem šaliti. Sicer so pa francoski vojni, pravosodni in notranji minister vendar-le konečno storili korake, ki so se jim potrebni zdeli, da ne bi iskra revolucije iz Belgije švignila preko meje na francoska tla; toda to še ni zadosti. Tudi doma morali bi že kali zatreti, vsak še tako majhen nagon do revolucije, ali do njenega podpiranja; tudi tukaj namreč velja, da je tisti ravno tak tat, ki vrečo drži, kakor oni, ki notri deva. Sploh so pa koraki na Francoskem vsi od kraja na pospeševanje revolucije obrnjeni.

Izvirni dopisi.

Iz Novomeške okolice, 29. marca. Dolgo se ni hotla umakniti huda zima ljubi spomladi. Še sedaj se vidi mnogo snega po Gorjancih in Kočevskem hribovju. Kmet le zdihuje, kaj bode z delom! Po vinogradih je delo dosihdôb še popolnoma zaostalo, ker jih je večinoma pokrivala še bela obleka, ki je

sedaj vendar zginila. Nekaj dni sem smo imeli jako toplo, spomladansko vreme; danes pa se je zopet nebo z oblaki zakrilo ter dežuje. Kedaj bode opravljeno delo po vinogradih in polji; kajti je že čas to ali ono sejati!

Še druga nadloga tlači po okolici — pomanjkanje klaje za živino. Mrva je silno draga, po 3 gld. cent, pa je še ni dobiti; da, že cent slame se plačuje po 1 gld. 50 kr. do 2 gld. Tudi sem videl, da so ljudje že trgali slamnate strehe za klajo. Jednako jim primanjkuje tudi nastelje. Bog daj lepega vremena!

Kakor se je govorilo pretečeni teden, bil je sklenjen slednjič definitivni kup za kmetijsko šolo z grajščakom g. Smoletom. Naj tu zabilježim, kar sem čul od izvedenih ljudi v kmetijstvu. Z glavo so zmajevali ter rekli, da bode šola res morala čudeže delati, če se jej bode posrečilo spremeniti te vinograde v izgledne, ker niso gledé lege niti piškavega oreha vredni. Tudi so v tako skritem in neprilicnem kraju, da bi jih moral človek skoraj po dnevi z lučjo iskati. Tudi bode za tako napravo jako neugodno, ker nima na posestvu gozda niti za drva, niti za steljo. Tako modrujejo izvedenci v kmetijstvu.

Imam zabilježiti tudi še drugo novico, da se je društvo sv. Cirila in Metoda stalno ustanovilo, ker so bila društvena pravila potrjena od vlade.

Kakor sem čul iz zanesljivega vira, nameravajo vendar le nekteri gospodje ustanoviti toliko potrebno katoliško rokodelsko družbo. Bog daj obilno vspela! Ko zvem kaj več o tem, hočem poročati. Za enkrat naj zadostujejo te vrstice.

Iz Šent-Jerneja, 28. marca. Danes bomo imeli pri nas predavanje o kmetijstvu. Prišlo je mnogo gospodarjev, med katerimi je bilo videti vrlo obilo mladih gospodarjev, v šolo, tako da je bila vsa soba napolnjena, pa tudi po stopnicah in v veži so bili poslušalci. V uvodu povedal je potovalni učitelj zakaj je od sl. c. kr. vlade poslan, in kako želi slavna vlada propadajočemu kmetijstvu na noge pomagati, ter omeni, da je kmetijstvo podlaga cesarstva in vseh stanov. Ako se kmetu dobro godi, se tudi drugim stanom; ako gré pa temu slabo, tudi drugim ne gré najboljšje. Preide potem na obdelovanje trte: O režnji, bilfanji, mandanji, obdelovanji; nadalje o trgatvi, moštu, spravljanju, o kletih, o delu v kleti, o presnemanju in pretakanju vina itd. Priporočal je družbo, da bi vinogradniki dobro kapljico bolj drago prodajali, ter tako več denarja za njih trudni pridelek iztržili itd. Preide potem nekoliko na obdelovanje polja, gnojenji, o pridelovanji več tečne in obilniše krme itd. Omeni nekoliko o sadjereji; priporočal je ne samo češplje rediti, ampak tudi jabolka, posebno „voščenke“, ki se lahko prodajajo itd. Nadalje govoril je več o reji živine, priporočal dobra plemena. Vpletel je mnogo koristnih naukov in pregovorov za kmetovalca ter priporočal: „Pomagaj si sam, pa ti bo pomagal tudi Bog“ itd.

Govor je gotovo na dobro zemljo padel, ter upamo, da bo tudi stoterni sad ob svojem času obrodil. Zelo veseli so zapustili kmetovalci čez uro trajajoči govor in se gospodu Pircu za strokovnaški govor in poduk zahvalili.

Domače novice.

(† Č. g. Janez Pribošič), c. k. vojaški duhoven v Ljubljani, rojen v Vidmu 15. oktobra 1831, v mašnika posvečen leta 1856 v Lavantinski škofiji, umrl je danes zjutraj ob 7. uri. Pogreb bode v soboto popoldne ob 4. uri.

(Č. g. Jožef Švinger), župnik in zlatomašnik na Vrhu pri sv. treh kraljih, je umrl 29. marca. Rojen je bil v Toplicah l. 1807, mašnik l. 1830. R. I. P.!

(Umrli je) 27. marelja v bolnišnici usmiljenih bratov na Dunaji vpokojeni duhovnik Ljubljanske škofije, Č. g. Franjo Zierer, rojen Ljubljancan, v 47. letu svojega življenja, za jetiko. R. I. P.!

(Mariborski knezoškof) dr. Maksimilijan Stepišchnegg je bil predvčeranjem pri cesarju v zaslišanji.

(Razpisana je učiteljska služba) v Zalogu, Kamniškega okraja, ki se bo slučajno tudi učiteljici podelila, do 14. aprila. Prošnje c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Kamniku.

(Ušel je) prisiljenec Anton Stieger včeraj dopoldne. Bil je z drugimi vred v Prulah na delu. Do sedaj ga niso še dobili.

(Žalostne razmere v Istri) kažejo se še po vseh kotih našega javnega življenja. Tako n. pr. sta

do sedaj lične Trstenjakove knjižice „Spomenik slov. vzajemnosti“ v Istri do danes še le dva komada našla gostoljubno streho. Kedaj bo ondi bolje?

(Izneverjevalca Pescatorija), ki je pri Tržaški banki toliko tisočev zapravlil in pobegnil, prijeli so v Padovi na Laškem. Primanjkljaj, ki so mu do včeraj prišli na sled, že znaša več nego 70.000 gl. Pescatori je bil laški podanik. Padoa, o katerem smo včeraj poročali, da se je vstrelil, je laški žid, in ni tako nedolžen, kakoršnega se je sam delal. „Edinost“ pravi, da se po Trstu govori, da je menda on največ ukradenega denarja zapravlil.

(Politično društvo „Edinost“) v Trstu ima dne 4. aprila svoj občni zbor, katerega naj se člani kolikor moč mnogobrojno vdeležijo. Predsedoval mu bode državni poslanec g. Nabergoj sam.

(Duhovske spremembe v Tržaško-Koprski škofiji.) Č. g. Klement Skubla, kaplan pri sv. Antonu nov., postal je suplent za veronauk na mestni spodnji gimnaziji. Č. g. Josip Kompare, pride za kaplana v Škedenj. Č. g. Josip Bottegaro, pride za kaplana k sv. Antonu nov. — Umrli je 25. febr. Č. g. Matej Jugo, župnik v Materadi; 27. febr. pa Č. g. Anton Devetak, kaplan v Trstu. — Za župniji Kate-naro in Materado je bil konkurz razpisan do 31. marca.

(Vaje vojne mornarice) začno se sredi meseca maja. Vdeleževalo se jih bode šest oklopnih, dva križarja, pet torpednic, dve transportni ladiji, dva aviso-parnika in štirinajst torpednih brodov. Vaj se bode vdeležil presvitli cesar sam in pa nadvojvoda Albreht.

(Skoraj cel milijon goldinarjev) veljal bode nov „križar“ (vojna ladija), ki so je te dni v Trstu v v delo izročili.

(Volitve v okrajni zastop Mariborski) bodo 3. maja v skupini kmetijskih občin ob 10. uri dopoldne, ktera voli deset zastopnikov; Maribor jih voli 1. maja devet, trg sv. Lovrene pa jednega zastopnika. Veliko posestvo ima volitve 27. aprila, kedar si jih bo zbralo devet; skupina tistih, ki plačujejo največ davka od trgovine in obrtnije, si voli 29. aprila tudi deset zastopnikov. Kakor povsod, so tudi tukaj kmetijske občine v vsakem oziru poslednje, če tudi največ davka plačujejo. Narodnjaki, vdeležujte se pridno volitev!

Razne reči.

— Belgiška armada, ktera ima sedaj opravila dovolj z rogovileži, ni nikakor majhna. 19 ima pešpolkov s 1676 častniki in 25.671 mož. Konjice imajo v Belgiji 8 polkov, 4 aktivne in 1 namestni oddelek (švadron) z 296 častniki in 5680 mož. Topničarjev šteje 467 častnikov, 7559 mož in 204 topov. Genistov: 135 častnikov in 1571 mož. Vozarjev (train) pa 23 častnikov in 377 mož. Vsih skupaj 2597 častnikov in 40.858 mož.

— Dragocena soba. Milijonar Mr. Mackay v Parizu si je napravil sobo, v kateri ne dela družega, nego le tabak kadi. Sobna oprava je preprosta, lesena, a cela soba ga stane sto tisoč goldinarjev. Vse stene so preprežene z bankovci. Cel strop je pokrit z avstrijskimi goldinarji, v sredi pa ima desetak. Okoli kraja je rob iz petakov. Stene so pa vse polepljene s francoskimi, nemškimi, ruskimi in drugimi bankovci. Zadnje dni ga je obiskal slavn slikar Munkaczy. „Škoda, za te novce bi se bil rad jaz malo s čopičem po stenah šetal“, mu je rekel.

— Nil in letni časi. Noč od 16. na 17. junija je Egipt „noč kaplje“ (Lel-en-rukba) po stari egiptovski pravljici je padla Izidi solza v Nil, kiga je oplodila. To noč se vse veseli. 3. julija že voda tako visoko stoji, da jo nadzornik pri vodomeru, ki je na jugu Kahire na otoku Rhoda vsak dan meri in jo razglasi. Od 15. do 20. julija Nil hitro nastopa, postaja hladnejše, boleznj ponehujejo, in pride luje se poletinsko proso. Potem vleče strupeni Samum kakih 40 dni, in postane tako znana egiptovska očesna bolezen. Sredi avgusta seje Fellah (kmet) jesensko proso in 10. septembra je Nerusov dan, nekaka ljudska veselica, ker ta čas je Nil, ki teče po gorenjem Egiptu v globoki strugi popolnoma napolnil vodotoč. Sedaj se prideljuje bombaž, olive in datelni. Do konca septembra ostane Nil na isti stopinji, potem pa vnovi nastopa in 16. oktobra pride do svoje normalne visokosti, ako bode dobra letina, mora kazati na vodomeru najmanj 41 čevljev in 2 colli. Ob začetku novembra je čas za rože vrtnice (žanje se žito, ki je stalo ob času velike vode in precej potem se seje ozimina), ako se sme v Egiptu govoriti o zimi. Sredi decembra zori cukreni trs in sredi januarja je največji mraz, voda v Nilu se sčisti. Z 18. februarjem začenja se, kakor Egiptčan pravi, „malo solnce“ t. j. spomlad, začne se delo na vrtu. Sredi sušca pride „veliko solnce“ poletje, kadar se sadi cukreni trst. Ob začetku aprila cveto

datel in ob sredi tega meseca je velika žetev v Deldi, in proti koncu tega meseca se začne Chamaín (50-dnevni čas), v katerem vlečejo hudi vetrovi iz puščavi. Meseca maja se žanje pozna pšenica. Januvarija, februarija, marca je polje večidel suho in Nil najniže pade meseca maja in prvo polovico junija. Kakor hitro začne reka v drugi polovici junija nastopati, odprejo vodotoče, kamor se voda izlije o časi povodnji in kakor voda v Nilu nastopa, tako se razširi, tako se razlije, dokler je Nil napeljan. Poglavitni kraji v Egiptu so zvezani s širokimi nasipi, po katerih so nasajene akacije, in po teh občejuje ljudje ob časi povodnj. Iz Nila vodijo najprej veliki kanali, po katerih je zmirom voda, in od teh so pa izpeljani mali kanali za namakanje, po katerih vodo vravnava s zatvornicami.

Telegrami.

Beligrad, 1. aprila. Kralj je Rističu naročil, da naj sestavi nov kabinet.

Berolin, 31. marca. Državni zbor sprejel je postavbo proti socializmom za dve leti podaljšano s spremembami, kakor jih je nasvetoval Windhorst.

Charleroi, 31. marca. Semkaj je prišel jeden izmed vrednikov lista „Ori du Peuple“, pa so ga hitro prijeli in čez mejo potisnili. Majhne tolpe kujajočih se delavcev klatijo se beračevaje po deželi in se povsod grozé. Mnogo so jih zarad tega že zaprli.

Poslano.

V včerajšnjem listu naznanja Anton Obreza, da se povest: „Kako sem se jaz likal“ dobiva le pri njem in to po 1 gld., povest „Ne v Ameriko!“ pa po 60 kr. Temu nasproti sem prisiljen izjaviti, da to ni res, obe knjige prodajam le jaz in „Katoliška bukvarna“, prvo po 1 gld. 50 kr., drugo po 1 gld.

Jakob Aléšovec,

založnik in pisatelj obojih gori navedenih knjig.

Poslano.

Grof La Tour, glasoviti bogataš, je kot župan občine Kapriva v Furlaniji naročil pri nas nove orglje s 15 spremeni. Tvrdka naša bila mu je na Dunaji nasvetovana, kamor se je bil obrnil za svet. To delo prevzeti sva se branila, védoč, da je razun nekterih cela občina nama nasproti in da se poganja z župnikom in kaplanom vred za to, da bi se delo nekemu laškemu mojstru izročilo. Slednjič je zmagal grof in morala sva se občini nasproti zavezati, da, ko bi orglje ne bile odobrene, jih morava nazaj vzeti.

Veliko skrbi nam je to delo prizadejalo, ker reklo se nama je od več strani, da laškemu okusu Slovenec še nikdar ni vstregel.

Dne 22. marca t. l. bile so orglje dovršene in na ta dan poklical je grof troje kritikov: Dekana iz Cormina, znanega kot dobrega orgljarca, njega organista in nekega kapelnika iz Gorice (Italijana), kateri je svoje študije v glasbi dovršil v Rimu. Ta poslednji je v navzočnosti prvih dveh, domačega župnika, grofa, grofice, barona Föllkelna in mnogo družega občinstva orglje jako spretno preskušal, vse ogledal in se slednjič jako pohvalno izrazil čez delo ter močen in lep glas. Posebno je povdarjal čisto intonacijo in dobro zadete značaje v spremenih in je slednjič čestital grofu in župniku. V dokaz zadovoljnosti je pa toplo stisnil roko mojstroma, kajti razumeti se niso mogli, ker je govoril izključljivo le italijansko. Tolmačila sta pa grof in g. župnik.

Spričalo župana-grofa se glasi: „S tem potrdim, da brata Zupana sta srenji Kapriva naredila orglje, ktere po svojem solidnem in natančnem delu, kakor tudi po svojem lepem glasu srenjo popolno zadovoljujejo. Zatoraj smem to trditi vsakemu prav resnično priporočiti, ker mojstra sta pošteni, ki spolnita, kar obetata. Božidar grof La Tour, župan.“

Brata Zupan,
izdelovalec orgelj v Kamnigoriei.

Listnica vredništva.

G. Lyrensis na Dunaji: Ali ste nas mislili poslati gledat, kako „babo žgajo“ ali pa po april? Jako se motite, če mislite, da ne ločimo lulike od pšenice in zrna od plev. V drugič si trud lahko prihranite.

Umrli so:

29. marca. Frane Winter, pek, zdaj prisiljenec, 53 let, Poljanski nasip št. 50, kron. katar v črevesu.

31. marca. Josip Nušak, hišni oskrbnik, 89 let, Križevniške ulice št. 10, ostarelosti. — Barbara Šega, delavčeva vdova, 70 let, Poljanska cesta št. 55, plučni emfizem.

Tuji.

30. marca.

Pri **Matiču**: Ferd. Brunner, zasebnik, z družino, z Dunaja. — Kohn in Lindenbaum, trgovca, z Dunaja. — F. Božič, trgovec, iz Budapešte. — J. Schink, grajščak, s soprogo, iz Zagorja.

Izdajatelj in odgovorni tiskar Josip Jerič.

Pri **Stonu**: Avgust Schmidt, trgovec, iz Nürnberga. — Giegl, Wollek, Reches, Mannheim, trg. pot., z Dunaja. — Josip Frischl, trgovec, iz Iglave. — F. Smolnikar, trgovec, iz Celovca. — Alojzija Hafner, iz Železnikov.

Pri **Bavarskem dvoru**: Ljudevit Klopčan, z družino, iz Eisenerza. — Erane Permuš, kondotir, iz Divače. — F. Čukjati, trgovec, iz Št. Gottharda.

Pri **Južnem kolodvoru**: C. Lercher, zasebnik, iz Gorice. — Mihael Andrejovič, zasebnik, iz Celovca. — Dr. A. Poznik, odvetnik, iz Novomesta.

Pri **Avstrijskem caru**: Anton Maresch, trg. pot., z Dunaja. — Karl Darmelj, nadučitelj, iz Céknece. — Marija Dobrin, iz Tržiča.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	747.99	— 0.1	brezv.	megla	
31. 2. u. pop.	745.34	+11.6	sl. szp.	jasno	0.00
9. u. zveč.	743.02	+ 7.0	sl. szp.	jasno	

Zjutraj megla, potem jasno; zvečer zarija. Srednja temperatura gorkote 6.2° C., za 0.7° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

1. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 40 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 45 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 „ 35 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 60 „
Akcije avstr.-ogerske banke	873 „ — „
Kreditne akcije	297 „ 50 „
London	125 „ 80 „
Srednja	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ — „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 67 1/2 „

Tužnim sreem naznanjamo žalostno vest, da je prečistiti gospod

JANEZ PRIBOŠIČ,

c. k. vojni kurat I. reda, duhovnik lavantinke škofije,

danes ob 7. uri zjutraj po dolgem hiranji, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 55. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto 3. aprila ob 4. uri popoldne iz hiše št. 15 na Dunajski cesti.

Svete maše zadušnice se bodo brale v ponedeljek 5. aprila ob 8. uri zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Preblagi ranjki bodi duhovnim tovarišem, vsem znancem in prijateljem v molitev in spomin priporočen.

V Ljubljani dne 1. aprila 1886.

Žalujoči sorodniki.

(Namesto posebnih mrtvaških listov.)

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani

(12)

se dobiva

Okrožnica

Njih Svetosti papeža Leona XIII.

o

krščanski uravnavi držav.

Obsega 32 strani v osmerki in velja 6 kr., kdor jih naroči več skupaj jih dobí še ceneje.

Kavarno „EVROPA“

pri Tavčarji

otvoril je dné 1. aprila podpisani, kar si usoja p. t. občinstvu s pristavkom naznaniti, da bode skrbel za najfinjšo pljačo in najboljšo postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem priporočá se

Janez Gruden,

(1)

kavarnar.

MARSALA-FLORIO,

najboljše

Sicilijansko desertno vino

za slabotne, bolnike in okrevajoče jako okrepčavajoča pripomoč. Za zdrave je pa to vino boljše memo vsakega družega deserta.

Pravo dobiva se v Ljubljani pri

G. PICCOLI-ju,

lekarna „pri Angeli“ na Dunajski cesti.

„Katoliška Bukvarna“

v Ljubljani

priporočá naslednje nemške novo-izšle knjige:

- Ascherfeld**, „Grundsätze und Regeln der Katechetik.“ Ein Leitfadens für Seminaristen und junge Geistliche beim katechetischen Amte —.50
- Brucker**, „Die geistlichen Exerzitien des heil. Ignatius“ mit Zusätzen und Erläuterungen aus den Schriften des heil. Franz von Sales 1.35
- Brunner**, „Joseph II.“ Charakteristik seines Lebens, seiner Regierung und seiner Kirchenreform 1.24
- Baumgartner**, „Göthe“. Sein Leben und seine Werke. I. Band: Jugend, Lehr- und Wanderjahre. II. Auflage 4.34
- „Glaube und Leben“. Von einem Priester der Gesellschaft Jesu 3.72
- Heimbucher**, „Bibliothek d. Priesters“. Praktische Winke für deren Anlage und Erweiterung mit besonderer Berücksichtigung der neueren und neuesten theologischen Literatur 1.12
- Hettinger**, „Apologie des Christenthums“. I. Band. Abtheilung I/II.: Beweis des Christenthums 4.96
- Isto, II. Band, I. Abtheilung: Dogmen des Christenthums. (Abtheilung II. sledi teku leta) 2.79
- Na Dunaju izhajajoči slovenski časopis „Augustinus“ omenja v št. 21 za leto 1885 med drugim o tej knjigi: „Das Buch hat alle ähnlichen Werke überflügelt, sowohl durch seinen wissenschaftlichen Gehalt, als auch durch die vollendete Form, durch die es besonders gebildete Kreise anmuthete.“
- Janssen**, „Geschichte des deutschen Volkes“. IV. Band, vezano v platnu 3.84
- Keller**, „Hundertfünfzig Marien-Geschichten zur Belebung des Vertrauens auf die mächtige Fürbitte der allerseligsten Jungfrau.“ II. Auflage 1.55
- Keller**, „Fünfzig merkwürdige Geschichten von der Macht der Fürbitte des heil. Joseph, des Nährvaters Jesu und Bräutigams der allerseligsten Jungfrau Maria“. II. sehr vermehrte Aufl. 1.24
- Keller**, „Zweihundertzehn Engels-geschichten zur Belebung des Vertrauens auf den Schutz und die Fürbitte der heiligen Engel.“ Mit einem Anhang: Von der Einwirkung böser Geister 1.24
- Keller**, „Hundertfünfzig Armen-seelengeschichten.“ Ernster Spiegel für jeden Christen 1.24
- Keller**, „Dreihundert Straferichte Gottes und Zufälle, welche keine Zufälle sind“ 1.86
- Kobler**, „Martyrer und Bekenner der Gesellschaft Jesu in England während der Jahre 1580 bis 1681“ 2.80
- Rütter**, „Pflanzenwelt als Schmuck des Heligthums und Fronleichnamfestes im Allgemeinen und Besonderen für Geistliche und Laien“ —.87
- Schell**, „Das Wirken des Dreieinigen Gottes“ 4.96
- Seché**, „Pilgerreise von Venedig nach Jerusalem und Rom.“ II. Auflage 1.24
- Seeburg**, „Marienkind“. IV. Auflage 1.86
- „Geistliche Stadt Gottes.“ Leben der jungfräulichen Gottesmutter, unserer Königin Maria, nach ihren Offenbarungen an die ehrwürdige Dienerin Gottes Maria von Jesus. I. Band 3.10
- Stolz**, „Legende oder der christliche Sternhimmel“. Neue Ausgabe. Heft I. (Popolno delo obsega 10 zvezkov.) —.30
- „Zehn Unterweisungen über die christliche Erziehung der Jugend für Eltern, Seelsorger und Lehrer.“ —.74
- De Waal**, „Valeria oder der Triumphzug aus den Katakomben. Hand-ausgabe 1.86
- Wetzer und Welte's** „Kirchenlexikon o. Encyclopädie der kathol. Theologie und ihrer Hilfswissenschaften. II. Auflage. III. Band (v prvotnem vezu založništva). 8.04
- Ocena te knjige v „Mainzer Katholik“ se glasi:
- „Man kann wohl mit aller Wahrheit sagen, dass das Herdersche Kirchenlexikon nunmehr allen gerechten, ja hochgestellten Anforderungen entspricht. Alle seine Vorzüge wurden erzielt durch das fleissige Zusammenwirken der besten wissenschaftlichen Kräfte, durch die umsichtige und sachkundige Redaktion, aber auch durch die grossen Opfer, welche die Verlagshandlung für das Unternehmen brachte und bringt. Ein solches Unternehmen verdient daher die entsprechende Theilnahme. Es sollte doch das neue Kirchenlexikon in dem Bücherschatze keines besser gestellten Geistlichen fehlen. Es ist nicht nur zum Nachschlagen, sondern auch zur Lectüre wohl geeignet. Das Nachlesen so vieler interessanter Artikel wird auch dem von anderen Hilfsmitteln fernen Geistlichen es möglich machen, jene vielseitigen Kenntnisse in sich zu erneuern und zu erweitern, die so wünschenswerth und in unserer Zeit vielfach nothwendig sind. Allein das Kirchenlexikon sollte auch in der Bibliothek gebildeter und gutgestellter katholischer Laien sich finden. Wie viele Belehrung könnten sie daraus schöpfen, wie mehr und mehr die Schätze echter christlicher Wissenschaft kennen lernen.“ (2)

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.